

5. | BÖLÜM

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN ALGILADIKLARI YILDIRMA DAVRANIŞLARI VE ÖRGÜTSEL SİNİZM TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ¹

Hüseyin ÖZSOY²

Ersan TOLUKAN³

Aydiner Birsin YILDIZ⁴

GİRİŞ

Eğitim örgütleri, insanların sadece bilgi düzeyinin yükseltilmesine odaklanmaz, ahlaki ve kültürel vasıfların geliştirilmesine katkı sağlayarak toplumsal temellerin oluşturulmasına fayda sağlamayı da hedefler. Dolayısıyla fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir toplumun oluşturulmasında eğitim örgütü üyelerinin çabaları ve emekleri göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, örgütsel değerlendirmelerde eğitim örgütü üyelerinin diğer örgütlerin üyelerine kıyasla nispeten daha huzurlu ve mutlu ortamlarda çalışmalarının öncelikli olarak dikkate alınması gerekmektedir (Bayraktar, 2016; Ertek, 2009).

Eğitim örgütlerinde amaçlanan hedefler uzun ve yorucu bir süreci kapsamaktadır. İnsan ilişkilerinin sürekli olduğu bu örgütlerde çalışanların olumsuz durumlarla karşılaşması ve psikolojik sorunlar yaşaması olasıdır. Örgütsel sessizlik, tükenmişlik ile yıldırma ve örgütsel sinizm de bu olası olumsuzların başında gelen örgütsel travmalardandır (Algün Doğu ve Yılmaz, 2017; Algün Doğu ve Yılmaz, 2015)

Yıldırma, örgütlerde bir veya birkaç kişinin bir veya birden fazla kişi üzerinde psikolojik ve sistematik olarak yıpratma davranışlarının uygulanmasıdır (Gökçe,

¹ Yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
ersan_et@hotmail.com

³ Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara
ersan_et@hotmail.com

⁴ Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara
aydinerbirsinyildiz@hotmail.com

sonucuna ulaşmıştır. Alan yazında farklı gruplar üzerinde yapılan çalışmalarda da yıldırma davranışının arttıkça örgütsel sinizm davranışlarının da yükseldiği görülmektedir.

Örgütsel sinizm ve yıldırma davranışları örgüt veya kurumların verimliliği ve performansını etkileyen önemli unsurlardır. Bireylerin sinik davranışlar sergilemesinin önemli nedenlerinden biri olarak karşımıza çıkan yıldırma davranışları, örgütsel düzeyde yaşandığı zaman çalışanların özellikle yaşanan olumsuzluklara karşı kayıtsız kalan yöneticilere karşı inanç ve güvenlerinin sarsılmasıyla beraber örgütten uzaklaşılmasına neden olacaktır (Taştan, 2019). Örgütsel bütünlüğün bozulması ile bireylerde duyarsızlaşma, verimsizlik ve performans düşüklüğü gibi birçok olumsuz durum ortaya çıkacaktır (Gün, 2016).

Sonuç olarak; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kurumlarına ve iş arkadaşlarına karşı pozitif bir tutum içerisinde olarak bağlılık göstererek örgütsel sinizm düzeylerinin düşük seviyede olduğu algıladıkları yıldırma davranışlarının ise çok düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Erkek öğretmenlerin algıladıkları yıldırma davranışları ve sergiledikleri örgütsel sinizm davranışlarının kadın öğretmenlere göre anlamlı olarak daha yüksek çıktığı görülmüştür. Ayrıca yapılan korelasyon analizi neticesinde; algılanan yıldırma davranışları ile örgütsel sinizm arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiş ve anlamlı derecede etkilediği tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Algün Doğu, G. ve Yılmaz, B. (2015). Study on relationship between working performance and organizational silence among employees of central organization of ministry of youth and sports. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(4), 47-58.
- Algün Doğu, G. ve Doğan, İ. (2017). Halk oyunları hakemlerinin tükenmişlik düzeyleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimleri Dergisi*, 62, 138-145.
- Algün Doğu, G. ve Yılmaz, B. (2017). Gençlik ve spor bakanlığı merkez teşkilatı çalışanlarının örgütsel adalet ile örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 16-27.
- Andersson, L. (1996). Employee cynicism: An examination using a contract violation framework. *Human Relations*, 49(11), 1395-1418.
- Andersson, L. ve Bateman, T. (1997). Cynicism in the workplace: Some causes and effects. *Journal of Organizational Behavior*, 18, 446-469.
- Arslan, E. T. (2012). "Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik Personelinin Genel ve Örgütsel Sinizm Düzeyi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, S.1, s.12-27.
- Avanoğlu, A. E. (2017). Niğde ilindeki beden eğitim öğretmenlerinin mobbing, örgütsel sessizlik ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkilerin araştırılması. Yüksek Lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğan, Z. (2010). Okullarda Öğretmen-Yönetici İlişkilerinde Yıldırma (Mobbing) Ve Etkileri (Kâğıthane İlçesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayraktar, D. (2016). İlkokul öğretmenlerinin duygusal taciz yaşama düzeyi ile örgütsel sinizm ara-

- sındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Brandes, P., Dharwadkar, R. ve Dean, J. W. (1999). Does organizational cynicism matter? Employee and supervisor perspectives on work outcomes. In Eastern Academy of Management Proceedings, 2,(1), 150-153).
- Bucuklar, M. N. (2009). Öğretmenlerin Maruz Kaldıkları Yıldırma Eylemlerinin Tükenmişlikleri ve Bazı Değişkenler ile İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Caz, Ç. (2018). Açık liderlik ile örgütsel sinizm ilişkisi ve işgören performansına etkisi: spor eğitimi veren yükseköğretim kurumları üzerine bir uygulama. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cemaloğlu, N. (2007). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile yıldırma arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 77-87.
- Ceylan, L. (2005). Psikolojik Baskı ve Sınıf Öğretmenleri. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Çakıcı, D. (2017). Öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeyleri: Çankırı ili örneği, Yüksek Lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Çalışkan, K. ve Ekici, S. (2017). Spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının örgütsel sinizm algıları ile örgütsel bağlılıklarının araştırılması, *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1674-1689.
- Çam, A. (2013). Özel ve Resmi İlkokul Ve Ortaokullarda Görevli Öğretmen ve Yöneticilerin Psikolojik Taciz Algısı, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, F. F. (2014). Hizmet işletmelerinde psikolojik sözleşme ihlalleri ve örgütsel sinizm ilişkisi: Kapadokya bölgesi 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma, Doktora tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyonkarahisar.
- Çomak, E. (2011). *İlköğretim Öğretmenlerinin, İlköğretim Okullarında Yaşadıkları Yıldırma Durumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Davenport, N., Schwartz, R. D. ve Eliot, G. P. (2003). *Mobbing iş yerinde duygusal taciz* (O.C. Öner-toy, Çev.) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dean, W. J., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism, *The Academy of Management Review*, 23(2), 341-352.
- Deniz, K. (2020). Rehberlik öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma düzeyleri ile örgütsel sinizm algıları arasındaki ilişki (Bitlis İli Örneği), Yüksek Lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt Üniversitesi, Siirt.
- Dilmaç, B. (2009). Genel Liselerde Görev Yapmakta Olan Yönetici Ve Öğretmenlerin Yıldırma İlişkin Algılarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, D., Çınar, M., Duman, D. ve Yurdugül, H. (2011). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin İş Ortamında Psikolojik Yıldırma (Mobbing) İlişkin Algı Ve Görüşleri. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Doğan, M. A. (2009). İlköğretim Okullarında Öğretmenlere Uygulanan Psikolojik Şiddetin (Mobbing) İş Doyumuna Etkisi: Ankara İli Sincan İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Einarsen, S. ve Raknes, B. I. (1997). Harassment in the workplace and the victimization of men. *Violence and Victims*, 12, 247-263.
- Ekinci, Ö. (2012). Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Yıldırma Davranışları ile Örgütsel Adanmışlıkları Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ertok, S. Ş. (2009). Yıldırma Ve Yıldırma Mağduru Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, A. (2011). İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmen Ve Yöneticilere Yönelik Duygusal

- Yıldıрма Davranışlarının İncelenmesi (Yıldıрма Davranışlarının Meydana Gelmesinde Etkili Olan Faktörler), Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Evans, W. R., Goodman, J. M. ve Davis, W. D. (2011). The impact of perceived corporate citizenship on organizational cynicism, OCB, and employee deviance. *Human Performance*, 24, 79-97.
- Gökçe, A. T. (2010). Örgütlerde yıldırma (mobbing). H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Der.), *Yönetimde Yeni Yaklaşımlar* (ss. 400-409). Ankara: Pegem.
- Gökçe, A. T. (2006). İş Yerinde Yıldıрма: Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gökdağ, N. (2017). Ortaokul ve Liselerde Görevli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Psikolojik Yıldıрма Davranışları (Mersin İli Örneği). Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Gül, H. ve Ağıröz, A. (2011). Mobbing ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkiler. Hemşireler üzerinde bir uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2), 27-47.
- Gün, F. (2015). Öğretim elemanlarının algılarına göre örgütsel sinizm ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gün, G. (2016). Otel işletmelerinde mobbing ve örgütsel sinizm ilişkisi: Bitlis ilinde bir çalışma. *International Journal of Social Science*, 52, 201-219.
- Günel, Ö. D. (2010). İşletmelerde yıldırma olgusu ve yıldırma mağdurlarının kişilik özelliklerine ilişkin bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(3), 37-65.
- İbicioğlu, H., Çiftçi, M. ve Derya, S. (2009). Örgütlerde mobbing (yıldıрма): kamu örgütlerinde bir inceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 1(2), 25-38.
- Kahriman, U. (2019). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki, Yüksek Lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları ile Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Karademir, M. (2016). Ortaokul öğretmenlerinin okul yönetiminde kayırmacılık algıları ile örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi: İstanbul İli Pendik İlçesi Örneği, Yüksek Lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Karakas, Y. (2010). Çalışma Hayatında Mobbing (Sivas Milli Eğitim Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Kılınç, S. (2014). Örgütsel adaletin, örgütsel vatandaşlık davranışı ve örgütsel sinizm tutumlarına etkisi (Malatya İli Öğretmenleri üzerine bir uygulama), Yüksek Lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Ankara.
- Koç, M. ve Bulut, H.U. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinde Mobbing: Cinsiyet, Yaş Ve Lise Türü Değişkenleri Açısından İncelenmesi. *Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 64-80.
- Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 165-184.
- Naus, F., Van Iterson, A. ve Roe, R. (2007). Organizational cynicism: Extending the exit, voice, loyalty, and neglect model of employees' responses to adverse conditions in the workplace. *Human relations*, 60(5), 683-718.
- Ocak, S. (2008). Öğretmenlerin Duygusal Taciz (Mobbing) E İlişkin Algıları (Edirne ili Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Edirne.
- Öntürk, Y. (2018). Spor Ortamında Mobbing, 1. Baskı. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Öntürk, Y. (2019). Akademisyenlere Yönelik Mobbing Davranışları ile İş Yaşam Kalitesi İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences*, 14(6), 3321-3340.
- Özcan, N. (2011). Mobbing'in örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkisi ve örgütsel sessizlik: Karaman il özel idaresinde bir uygulama, Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman.
- Pekdemir, Z. (2010). Denizli İlköğretim Okullarında "Yıldıрма Davranışlarına" İlişkin Öğretmen

- Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Taştan, S. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin mobbing ve örgütsel sinizme yönelik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tınaz, P. (2011). İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ulukuş, D. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mobbing ve örgütsel sinizm algıları. Yüksek Lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Urasoğlu, H. B. (2007). Ortaöğretim Öğretmenlerinde Psikolojik Şiddet Düzeyi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yavuz, A. ve Bedük A. (2016). Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Bir Kamu Bankasının Konya Şubelerinde Örnek Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 301-313.
- Yılmaz B., Kılınç M. ve Şahan H. (2012). Examination of the organizational commitment and the levels of job satisfaction in accordance with specific variables. *Energy Educ Sci Technol Part B*, 169-176.
- Yumuşak, H. (2013). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bezdire (Mobbing) Yaşama Düzeyi ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Tokat İl Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zapf, D. (1999). Organizational, work group related and personal causes of mobbing/bullying at work. *International Journal of Manpower*, 20 (1-2), 70-85.